

Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Bu Bölümü Tercih Nedenlerinin İncelenmesi

Investigation of Child Development Department Undergraduate Students' Reasons for Preferring This Department

ÖZET

Ülkemizde çocuk gelişimi eğitiminin gelişmesi ve nitelikli çocuk gelişimciler yetiştirilebilmesi için bu alan öğrencilerinin çocuk gelişimi bölümünü tercih nedenlerinin bilinmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, çocuk gelişimi bölümü lisans öğrencilerinin bu bölümü tercih nedenlerini derinlemesine incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Katılımcıların seçiminde çalışmanın amacına bağlı olarak amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre araştırmanın çalışma grubunu, Konya ilinde bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi bölümünde lisans öğrenimine yeni başlayan ve oryantasyon programına katılmayan toplam 114 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen, öğrencilerin çocuk gelişimi bölümünü tercih nedenlerini belirlemeye yönelik "soru formu" ve katılımcıların demografik verilerine ulaşmak için "Genel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Veriler, içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Çocuk Gelişimi bölümü öğrencilerinin bölüme geliş amacının başta çocuk sevgisi olduğu ve çoğunun olumlu duygularla ve bölüm hakkında bilgi sahibi olarak bölümü tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Gelişimi, Alan Bilgisi, Tercih Nedenleri

ABSTRACT

It is thought that it is important to know the reasons for choosing the child development department of the students in this field in order to develop child development education and to raise qualified child development professionals in our country. For this reason, the aim of this research is to examine the reasons for choosing this department of the students of the child development department in depth. Phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used in the research. In the selection of the participants, the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used depending on the purpose of the study. Accordingly, the study group of the research consisted of 114 students who have just started their undergraduate education in the Department of Child Development of the Faculty of Health Sciences of a state university in Konya and did not participate in the orientation program. In the research, a "questionnaire" developed by the researchers to determine the reasons for choosing the child development department of the students and a "General Information Form" to reach the demographic data of the participants were used as the data collection tool. The data were analyzed with the content analysis technique. As a result of the research, it was seen that the purpose of coming to the department of Child Development students was primarily the love of children, and most of them preferred the department with positive feelings and knowledge about the department.

Keywords: Child Development, Field Knowledge, Reasons For Preference

GİRİŞ

Meslek seçimi, bireylerin tüm yaşamını etkileyen önemli dönüm noktalarından biridir. Neticede meslek seçimi bireyin sadece çalışma alanını değil, aynı zamanda yaşamını ve geleceğini etkileyen birçok önemli faktörü de içermektedir (Karaman, Metin ve Güven, 2017). Önemli bir öğrenci kitlesi için bu dönüm noktası üniversite bölüm Meslek seçimi, bireylerin tüm yaşamını etkileyen önemli dönüm noktalarından biridir. Neticede meslek seçimi bireyin sadece çalışma alanını değil, aynı zamanda yaşamını ve geleceğini etkileyen birçok önemli faktörü de içermektedir (Karaman, Metin ve Güven, 2017). Önemli bir öğrenci kitlesi için bu dönüm noktası üniversite bölüm tercihlerini yapma sürecinde kendini ortaya koymaktadır. Üniversite/bölüm seçimi, birden fazla üniversite/bölüm arasından en uygun olanını seçme süreci olarak kabul edilir, ancak bu süreç birçok değişkenden etkilenir ve farklı bir boyut kazanır (Zengin ve Uzun, 2017). Örneğin Savickas (1991) meslek seçimlerini etkileyen faktörleri ilgi alanları, aile, değer ve inanç sistemleri, yetenekler, kültür ve çevre olarak tanımlamaktadır. Bunun yanında Kuzgun (2004), meslek seçimini etkileyen faktörleri psikolojik faktörler (ilgi alanları, değerler, yetenekler vb.) ve sosyal

Gökhan Kayılı¹
Hilmi Tekin²

How to Cite This Article

Kayılı, G. & Tekin, H. (2023).
"Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Bu Bölümü Tercih Nedenlerinin İncelenmesi"
International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:110; pp:6776-6794. DOI:
<http://dx.doi.org/10.29228/sssj.69501>

Arrival: 14 March 2023
Published: 30 April 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Konya, Türkiye. ORCID: 0000-0001-7959-4128.

² Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, Muğla, Türkiye. ORCID: 0000-0002-2324-6631

faktörler (aile ilişkileri ve sosyoekonomik düzey) olarak iki gruba ayırmaktadır. Korkut-Owen (2008) ise bu faktörleri; ekonomik, politik, yasal ve sisteme ilişkin özellikler (ülkenin ekonomik yapısı, yönetim biçimi, yasalar vb.) ve şans (doğal olaylar, sağlık koşulları vb.) olarak iki gruba ayırmaktadır (Korkut Owen vd., 2012). Bu faktörlerin olumlu ya da olumsuz dönütleri öğrencinin eğitim ve meslek hayatındaki başarı ve başarısızlıklarına etki etmektedir. Bir yükseköğrenim programına yerleşen ve ileride iş hayatında yer alabilmek için başladığı eğitimini zorunlu olarak sürdüren öğrenciler, mesleklerini içselleştirmeden icra ettikleri sürece iş ortamında huzursuz olma, verimsiz çalışma, işinde hatalar yapma gibi bazı aksaklıklarla karşı karşıya kalabilmektedir (Dinç, Cangöl ve Söğüt, 2017). Örneğin çocuk gelişimi mesleğinin özellikleri dikkate alındığında çocuk gelişimcinin kişilik özellikleri, mesleğe olan eğilimi, bu mesleği gönüllü olarak seçip seçmediği gibi hususlar çocuk gelişimcinin hem üniversitedeki öğrenme sürecini hem de meslek yaşamındaki başarısını etkilemektedir (Kerigan vd., 2021).

Üniversitelerin çocuk gelişimi bölümleri, tipik ya da atipik gelişim gösteren, korunmaya muhtaç, çalışan, mülteci, suçlu çocuklar ile hastanede yatan çocukların tüm gelişim alanlarını değerlendirebilen, uygun destek programları tasarlayan, uygulayan ve program etkinliğini izleyebilen, çocuklara, ailelere, eğitimcilere ve topluma hizmet sunmakla birlikte çocuk gelişimi alanında bilimsel araştırmalar yapabilen çocuk gelişimciler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Çocuk gelişimi bölümleri bunların yanı sıra bu alanda hem kişi hem de kurumlara danışmanlık ve araştırma hizmetleri de sunmaktadır. Bu kapsamda çocuklarda gelişimsel ilerlemeyi değerlendiren materyaller oluşturmakta ve çocukları, aileleri, eğitimcileri ve bir bütün olarak toplumu ilgilendiren projelere öncülük etmektedir. Nihayetinde, bu girişimleri toplumun her kademesinden çocuklara ve ailelere fayda sağlayacak şekilde yürütmektedir (Kerigan vd., 2021).

1960'lı yıllardan itibaren çeşitli isim değişikliklerine uğrayan Çocuk Gelişimi Bölümü, 2007 yılında Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde “Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı” olarak yeniden yapılandırılmıştır (Hacettepe Üniversitesi, 2023). Daha sonra diğer üniversiteler, farklı zamanlarda çeşitli birimler altında kendi Çocuk Gelişimi bölümlerini kurmuşlardır. Bugün Türkiye’de bulunan üniversitelerin lisans düzeyindeki çocuk gelişimi bölümlerine ilişkin frekans dağılımları tablo.1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Türkiye’de bulunan üniversitelerin lisans düzeyindeki çocuk gelişimi bölümlerine ilişkin frekans dağılımları

Üniversite Türü	Birim Türü	f
Devlet	Sağlık Bilimleri Fakültesi	58
	Sağlık Yüksekokulu	5
	Uygulamalı Bilimleri Yüksekokulu	2
	Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	1
	Açık ve Uzaktan Öğretim/Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi	2
Devlet Üniversiteleri Toplamı		68
Vakıf	Sağlık Bilimleri Fakültesi	22
	Sağlık Yüksekokulu	4
Vakıf Üniversiteleri Toplamı		26
Genel Toplam		94

Kaynak: Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2023). <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim tarihi: 07.03.2023

Tablo 1.’de görüldüğü üzere bugün Türkiye’de 68’i devlet, 26’sı vakıf üniversitelerinde bulunmak üzere, farklı üniversite birimlerinde toplam 94 çocuk gelişim bölümü çocuk gelişimci yetiştirmektedir (YÖK, 2023a). Türkiye’deki tüm üniversitelerde bulunan çocuk gelişimi bölümleri için ÖSYM verilerine göre 2022 yılında 2551’i örgün birimlerde ve 3100’ü açık öğretim birimlerinde olmak üzere toplam 5651 kontenjan bulunmaktadır (ÖSYM, 2022). Bu kontenjanların tamamı ilgili yılın tercih süreci sonunda dolmakla birlikte, örgün birimlerde 73 öğrenci çocuk gelişimi bölümünü kazandığı halde kayıt yaptırmamıştır. Öte yandan Açıköğretim Fakültelerinde bulunan çocuk gelişimi bölümlerine ait kontenjanların tamamı da ilgili yılın tercih süreci sonunda dolmakla birlikte, toplam 339 öğrenci bölümü kazandığı halde kayıt yaptırmamıştır (YÖK, 2023).

Çocuk gelişimciler, çocuk gelişimi eğitimi veren fakültelerdeki eğitimini sağlık lisansiyeri olarak tamamlayan bireylerdir. Çocuk gelişimciler; 0-18 yaş arası normal gelişim gösteren, özel ihtiyaçları olan, akut/kronik hastalığı olan, korunma ihtiyacı olan ve risk altındaki çocukların gelişimini değerlendirmeye, izlemeye ve desteklemeye odaklanırlar. Gelişim değerlendirme araçları tasarlar, ailelere, kurumlara ve profesyonellere çocuk odaklı aile danışmanlığı hizmetleri sunar ve en iyi sonuçları sağlamak için farklı alanlarla transdisipliner iş birliği yaparlar. Bunun yanında sağlık, eğitim, sosyal hizmetler alanları ile diğer sektörlerde görev yapmaktadırlar (ÇUÇEP, 2016). Sağlık alanında çalışan çocuk gelişimcisi, yatan hasta servisleri ve çocuk gelişimi birimi gibi birimlerde aile görüşmesi, çocukların ihtiyaçlarına dayalı formal ve informal değerlendirme materyalleri kullanarak gelişimsel değerlendirme ve gelişim takibi çalışmalarını sürdürmektedir (Doğan ve Baykoç, 2015). Eğitim alanında ise, özellikle okul öncesi ve özel eğitim kurumlarında eğitimci olarak çalıştırılan çocuk gelişimciler, eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasında, aile toplantılarında, çocuk odaklı aile danışmanlığı hizmetlerinde, gelişimsel değerlendirme, izleme ve desteklemede görev alırlar. Sosyal alanda ise diğer meslek grupları ile birlikte

çocuk evlerinde bulunan çocuklar ile risk altındaki çocuklarla yapılan çalışmalarda çocuk gelişimciler de görev almaktadır. Çocuk gelişimi mesleği eğitim, sosyal ve sağlık alanlarını içermesi nedeni ile sorumluluğu fazla olan meslek grupları arasındadır (Sezgin ve Akalın, 2020).

Alanyazın incelendiğinde çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin meslekleri ile ilişkisine yönelik araştırmaların sınırlı sayıda olduğu; bu çalışmaların, öğrencilerin kişilik özellikleri, mesleğe bakış açıları ve sahip olmak istedikleri meslek tercihlerine yönelik araştırmalar olduğu tespit edilmiştir (Gülen, 2020; Karabulut vd., 2020; Kerigan vd., 2021; Sezgin ve Akalın, 2020; Taştepe ve Köksal Akyol, 2014). Öte yandan alanyazında çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin bu bölümü tercih nedenlerinin incelenmesine yönelik bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ülkemizde çocuk gelişimi eğitiminin gelişmesi ve nitelikli çocuk gelişimciler yetiştirilebilmesi için bu alan öğrencilerinin çocuk gelişimi bölümünü tercih nedenlerinin bilinmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Alanyazın incelendiğinde bu tür bir araştırmanın olmaması alanyazına katkı olması açısından da önem arz etmektedir. Belirtilen gerekçelerden dolayı çocuk gelişimi bölümüne yeni başlayan birinci sınıf öğrencilerinin çocuk gelişimi bölümünü tercih nedenlerinin incelenmesi bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin bu bölümü tercih nedenlerini derinlemesine incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada; mevcut durumu anlamak ve açıklamak için katılımcıların bireysel algılarını, deneyimlerini ve araştırma konularına bakış açılarını doğrudan deneyimlemek için nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır (Patton, 2014). Nitel araştırma yöntemleri birçok farklı araştırma tasarımı içerir. Bu çalışmada ise, fenomen veya kavramlarla ilgili olarak birçok insanın yaşam deneyimlerinin anlamını tanımlayan fenomenolojik model kullanılmıştır (Creswell, 2018). Çalışmada “çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin bu bölümü tercih etme nedenleri” kavramı fenomenolojik bir yaklaşımla ele alınmıştır.

Katılımcılar ve Araştırma Bağlamı

Katılımcılar, araştırmanın amacına uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Bu örnekleme yönteminin temel anlayışı, belirli bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumların incelenmesidir. Söz konusu ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabileceği gibi önceden oluşturulmuş bir ölçüt listesi de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda örnekleme alınacak katılımcıların, çocuk gelişimi bölümüne yeni başlayan ve üniversitelerin açıldığı ilk iki hafta içinde bölüm tanıtımıyla ilgili oryantasyon çalışmalarına katılmayan birinci sınıf öğrencilerinden oluşturulması ölçüt olarak belirlenmiştir.

Buna göre araştırmanın çalışma grubunu, Konya ilinde bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi bölümünde lisans öğrenimine yeni başlayan ve oryantasyon programına katılmayan toplam 114 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubu oluşturulurken bahse konu bölüme başlayan öğrenciler arasından gönüllülük esasına göre seçim yapılmıştır. Araştırmada etik kurallar çerçevesinde; seçilen öğrenciler K1, K2, K3...şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Yaşları ve Mezun Oldukları Lise Türleri

Değişken		f	%
Yaş	19	45	39
	20	27	24
	18	25	22
	17	5	4
	21	3	3
	22	3	3
	24 ve üzeri	3	2
	23	2	2
	Cevap Yok	1	1
Toplam		114	100
Mezun Oldukları Lise Türleri	Anadolu Lisesi	77	67
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	18	15
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	7	6
	Sosyal Bilimler Lisesi	3	3
	Diğer	3	3
	Özel Lise	2	2
	Fen Lisesi	2	2
	Açıköğretim Lisesi	2	2
Toplam		114	100

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun 19 (%39) yaşında olduğu, bu çoğunluğu 20 (%24) ve 18 (%22) yaşların takip ettiği görülmektedir. Bunun yanında katılımcıların çoğunluğunun Anadolu Lisesi mezunu (%67) oldukları görülmektedir. Bu çoğunluğu Anadolu İmam Hatip Lisesi mezunları (%15) izlemektedir. Diğer lise türlerinden mezun olan katılımcıların sayısı ise sınırlıdır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada, katılımcıların neden çocuk gelişimi bölümünü seçtiklerine dair veri toplamak için bir “soru formu” ile katılımcıların yaşı ve mezun olduğu lise türü gibi demografik verileri sağlayan “genel bilgi formu” kullanılmıştır. Soru formu, bir literatür taraması yapıldıktan ve taslak maddeler belirlendikten sonra geliştirilmiştir. İki alan uzmanının da görüşleri doğrultusunda soru formu 10 sorudan oluşacak şekilde son halini almıştır. Soru formunda katılımcılara:

- ✓ Çocuk gelişimci kime denir?
- ✓ Çocuk gelişimciler hangi işleri yapmaktadır? Kısaca yazınız.
- ✓ Çocuk gelişimciler nerelerde çalışmaktadırlar? Adlarını yazınız.
- ✓ Çocuk gelişimi lisans bölümü üniversite tercihinizde kaçınıcı sırada yer alıyordu?
- ✓ Çocuk gelişimi lisans bölümünü YKS sınavına kaçınıcı girişinizde kazandınız?
- ✓ Çocuk gelişimi lisans bölümü tercihinizden önce hangi bölümleri tercih etmişsiniz?
- ✓ Çocuk gelişimi bölümünü seçmeden önce bu alan hakkında bilgi edindiniz mi?
- ✓ Üniversiteye giriş tercihlerinizi yaparken kimlerden ya da nerelerden yardım aldınız, sıralayarak yazınız.
- ✓ Çocuk gelişimi bölümünü seçmenizi aileniz destekledi mi?
- ✓ Çocuk gelişimi bölümünü seçmenizin nedenlerini en önemliden daha az önemli olana doğru sıralayarak yazar mısınız?

Soruları sorulmuştur. Araştırmacılar soru formunu ve araştırmaya katılım izin formunu oluşturmalarının ardından bu formlar yüz yüze doldurmaları için akademik danışmanlar aracılığıyla araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencilere sunulmuş böylece öğrencilerin araştırmaya katılımları sağlanmıştır. Katılımcı öğrencilere vermiş oldukları cevapların bilimsel amaçlar için kullanılacağı ve her türlü özel bilginin gizli tutulacağı sorulardan önce yazılı olarak belirtilmiş, böylece katılımcıların sorulara rahat bir şekilde cevaplar vermeleri sağlanmıştır. Üniversitelerde oryantasyon programları derslerin başlamasını takip eden ilk iki hafta içinde uygulanmaktadır. Bu husus göz önüne alınarak veriler, araştırmanın yapıldığı üniversitede oryantasyon programı uygulanmadan hemen önce derslerin başladığı ilk hafta olan 19-23 Eylül 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Bu kapsamda belirtilen tarihler arasında sürdürülen veri toplama süreci sonunda 114 adet cevap notu elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu tür bir analiz, benzer verilerin belirli bir kavram veya konu çerçevesinde gruplandırılması ve okuyucunun anlayabileceği şekilde yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada öncelikle toplanan veriler bilgisayar destekli nitel veri analiz programı olan Maxqda 20’de tematik içerik analizi yapılarak kodlanmıştır.

Maxqda 2020, araştırmacıların çalışmalarını ve bulgularını niteliksel olarak analiz edip değerlendirmelerine ve elde edilen verileri yorumlamalarına yardımcı olan bir yazılım programıdır (Çayır ve Sarıtaş, 2017). Bu program, araştırmacılara üç başlık altında çeşitli veri analizi seçenekleri sunmaktadır. İlk seçenek betimsel bulgular, ikinci seçenek karşılaştırmalı bulgular ve üçüncüsü ilişkili bulgulardır. Araştırmacılar verilerini kodlayıp betimsel bulgular seçenekleriyle düzenledikten sonra frekans tabloları, frekans grafikleri, kod alt kod bölümler modelleri, tek vaka modelleri, kelime bulutları ve kod satırları kullanarak verileri analiz edebilirler. Karşılaştırmalı bulgular seçeneği, belgeler için değişken olarak kodlanan kodların; çapraz tablo, kod matrisi tarayıcısı, iki vaka modeli ve belge karşılaştırma kullanarak niteliksel analiz gerçekleştirilmesine imkân tanır. İlişkisel Bulgular seçeneği, araştırmacının verilerinin, kod ilişkileri tarayıcısı ve kod teorisi modeli kullanılarak analiz edilmesini sağlar (Aksu, 2019).

Araştırmada Maxqda 2020’de oluşturulan kodlar bir araya getirilerek, temalar ve alt temalar elde edilmiştir. Daha sonra veri setinden basit seçkisiz yöntemle seçilmiş K3, K7, K24, K31, K39, K44, K46, K55, K57, K59, K61, K65, K71, K76, K84, K93, K101 ve K112 numaralı katılımcıların verileri ve hazırlanmış kod seti çocuk gelişimi alanında nitel araştırmalar üzerine çalışan bir uzmana verilmiş ve veri setlerini kodlaması istenmiştir. Araştırmacılar tarafından kodlanan veri seti ile uzman kodlaması karşılaştırılarak puanlayıcılar arasında güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ortaya çıkan farklı kodlar tartışılarak fikir birliğine varılmıştır. Bu noktada hesaplama Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100 formülüne dayalı olarak yapılmıştır. Kodlama testine göre kodlayıcılar arasındaki görüş birliğinin minimum %80 olması gerekmektedir (Patton, 2014). Yapılan kodlama denetimi sonucu çalışmanın kodlayıcılar arası güvenilirliği %91 olarak bulunmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nicel araştırmalardan farklı olarak nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik çalışmaları; inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik olarak incelenir (Bacanlı ve Aslan, 2020). Bu kapsamda bu çalışmanın geçerlik ve güvenirliliği için yapılan çalışmalar aşağıdaki gibidir:

İnandırıcılık: İnandırıcılığı sağlamak için uzman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada uzman incelemesi stratejisi kullanılarak, tasarım, uygulama, değerlendirme ve raporlama süreci, çocuk gelişimi alanında uzman olan ve aynı zamanda araştırma konusu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olan 2 öğretim elemanının bakış açılarını içermiştir.

Aktarılabilirlik: Amaca uygun veriler elde etmek için ayrıntılı betimleme stratejileri ve amaçlı örnekleme stratejileri kullanılmış, araştırmaya rastgele seçilen katılımcıların ifadelerinin doğrudan yer verilmiş ve bu doğrultuda henüz bir oryantasyon programına katılmamış çocuk gelişimi bölümüne yeni başlayan öğrencilere ulaşılmıştır.

Tutarlık: Çalışmada, çocuk gelişimi alanında uzman iki öğretim elemanının araştırma süreciyle ilgili geri dönütlerinden ve desteğinden yararlanılmıştır. Ayrıca araştırmacılar kodlayıcıların güvenilirliğini Miles ve Huberman’ın (1994) önerileri doğrultusunda değerlendirmişler ve tutarlılık düzeyinin yeterli olduğunu belirlemişlerdir.

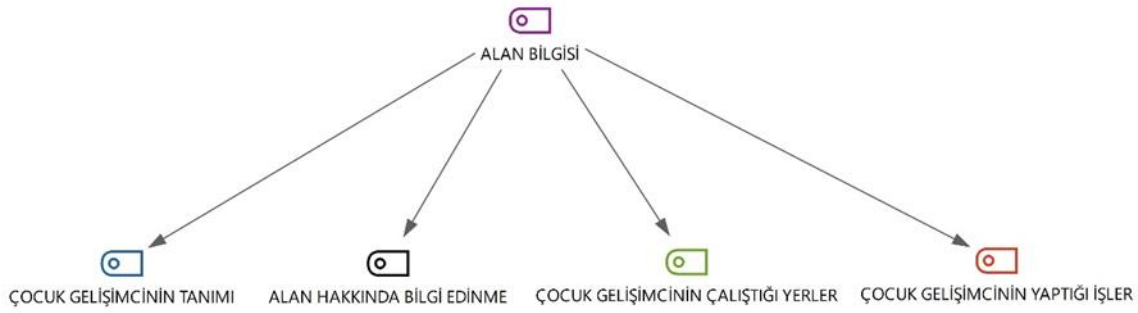
Teyit Edilebilirlik: Gerektiğinde teyit edilebilirliği sağlamak için ham verilerin, veri toplama araçlarının ve analiz sonuçlarının saklanması uygulanmaktadır.

BULGULAR

Katılımcılara sorulan sorulara verilen cevaplar Maxqda 2020 programı yardımıyla kodlanmış olup elde edilen kodlar üç farklı tema altında incelenmiştir. Bu temalar “Alan Bilgisi”, “Tercih Desteği” ve “Bölümün Önemi” olarak adlandırılmıştır. Alan Bilgisi teması altında 4 alt tema, Tercih Desteği teması altında 2 alt tema ve Bölümün Önemi teması altında da 4 alt tema bulunmaktadır. Bu temalar ve alt temalara ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

Alan Bilgisi

Maxqda 2020 programıyla elde edilen ve “Alan Bilgisi” teması altında yer alan alt temalar Şekil 1’de verilmiştir.

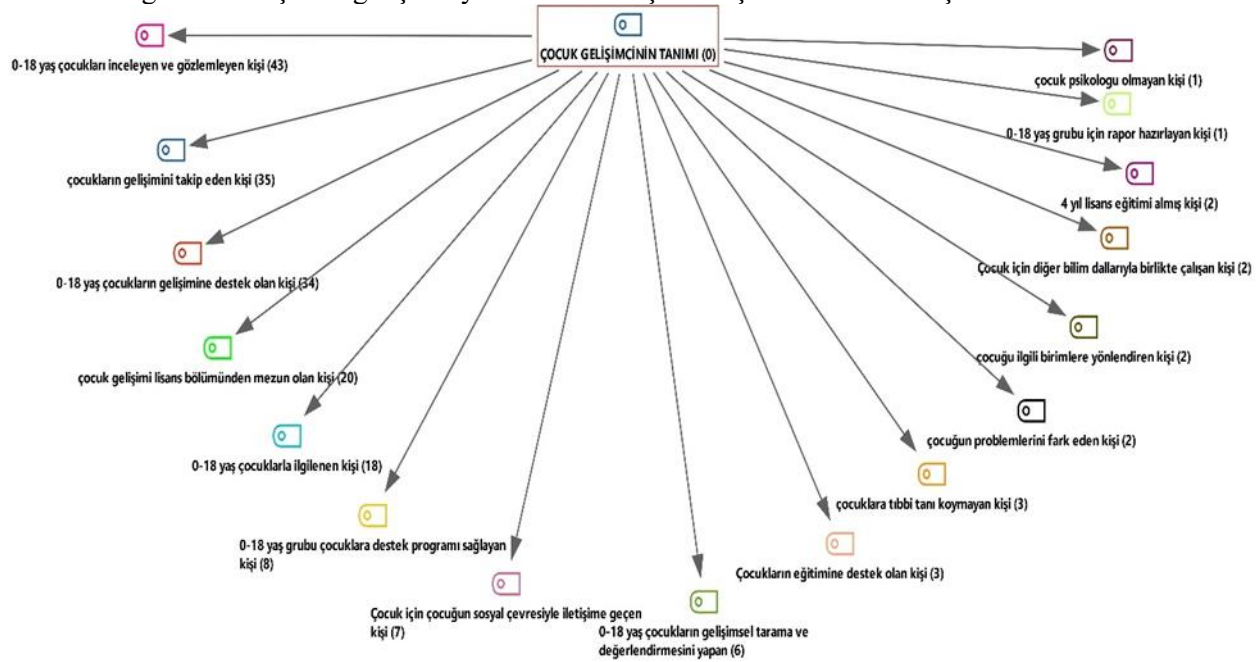
Şekil 1: Alan Bilgisi Teması ve Alt Temaları

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 1’de de görüldüğü gibi Alan Bilgisi teması, “Çocuk Gelişimcinin Tanımı”, “Alan Hakkında Bilgi Edinme”, “Çocuk Gelişimcinin Çalıştığı Yerler” ve “Çocuk Gelişimcinin Yaptığı İşler” olmak üzere dört alt temaya ayrılmıştır. Her bir alt temaya ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

Çocuk Gelişimcinin Tanımı Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimciyi tanımlama biçimleri şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2: Çocuk Gelişimcinin Tanımı Alt Teması ve Kod Haritası

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 2’de görüldüğü üzere katılımcılar çocuk gelişimciyi sırasıyla 0-18 yaş çocuklarını inceleyen ve gözlemleyen ($f=43$), çocukların gelişimini takip eden ($f=35$), 0-18 yaş çocukların gelişimine destek olan ($f=34$), çocuk gelişimi lisans bölümünden mezun olan ($f=20$), 0-18 yaş çocuklarıyla ilgilenen ($f=18$), 0-18 yaş çocuklara destek programı sağlayan ($f=8$), çocuk için çocuğun sosyal çevresiyle iletişime geçen ($f=7$), 0-18 yaş çocukların gelişimsel tarama ve değerlendirmesini yapan ($f=6$), çocukların eğitime destek olan ($f=3$), çocuklara tıbbi tanı koymayan ($f=3$), çocuğun problemlerini fark eden ($f=2$), çocuğu ilgili birimlere yönlendiren ($f=2$), çocuk için diğer bilim dallarıyla birlikte çalışan ($f=2$), dört yıllık lisans eğitimi alan ($f=2$), 0-18 yaş grubu için rapor hazırlayan ($f=1$) ve çocuk psikologu olmayan ($f=1$) kişi olarak tanımlamışlardır.

Katılımcıların görüşlerine bakıldığında çocuk gelişimcilerin çoğunlukla “çocukları inceleyen ve gözlemleyen”, “çocukların gelişimini takip eden” ve “çocukların gelişimine destek olan” kişiler olarak tanımlandığı görülmektedir.

Bu bulgulara örnek olarak K98’in görüşü şu şekildedir: “çocuk gelişimci, 0-18 yaş grubundaki çocuklara destek programları hazırlayan kişidir”. K65 ise bu konuda, “Çocuk gelişimciler, çocuğun (0-18) gelişimini çeşitli yollarla inceleyip gözlemleyen kişidir” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Bununla ilgili K13 de çocuk gelişimciyi “0-18 yaş arası çocukların tüm gelişim alanlarını takip eden kişiye verilen mesleki unvan” olarak tanımlamıştır. Bununla birlikte bazı katılımcıların ise çocuk gelişimciyi çocuk gelişimi lisans bölümünden mezun kişi olarak

tanımladığı görülmüştür. Bu görüşe sahip katılımcılardan K108 bu düşüncesini “Dört yıllık üniversitede Çocuk Gelişimi bölümünden mezun olmuş, eğitiminin tamamlamış kişilere denir” şeklinde açıklamıştır.

Alan Hakkında Bilgi Edinme Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimi alanı hakkında bilgi edinme durumları şekil 3’te verilmiştir.

Şekil 3: Alan Hakkında Bilgi Edinme Alt Teması ve Kod Haritası

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

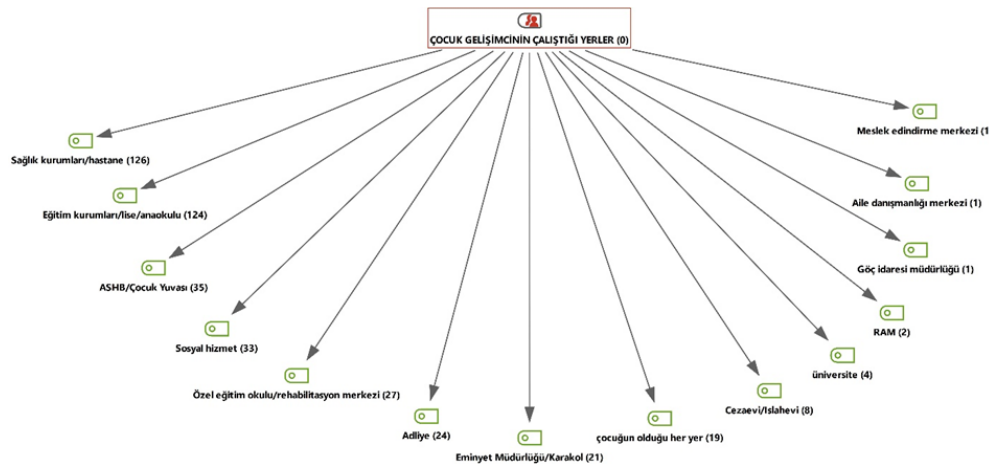
Şekil 3’te görüldüğü üzere katılımcıların çoğunluğu (f=83) üniversiteye başlamadan önce alan hakkında bilgi edinmiştir. Buna örnek olarak K104’ün görüşü şu şekildedir:

“Çevremde bu bölümü okuyanlar var zaten. Onlarla fikir alışverişinde bulundum. Aynı zamanda babam Devlet Hastanesinde çalıştığı için beni hastanedeki çocuk gelişimciye yönlendirdi. Ondan da bilgi aldım.”

Yine üniversiteye başlamadan önce alan hakkında bilgi edindiğini ifade eden K27’de bunu, “Evet bu nasıl bir bölüm, işime yarar mı diye araştırma yaptım.” Sözleriyle açıklamıştır. Bunun yanında üniversiteye başlamadan önce alan hakkında bilgi edinmediğini ifade eden (f=17) katılımcılar da bulunmaktadır. Bunlardan K12, bu konudaki düşüncesini “bu alan hakkında bilgi edinmedim. Biraz rastgele oldu benim bölüm tercihi”. Sözleriyle ifade etmiştir. Yine K86’da “bilgi edinmeyi de hiç düşünmedim. Bazen kafa karıştırıyorlar” sözleriyle düşüncesini ifade etmiştir. Bunlarla birlikte tercih aşamasında alan hakkında kısmen bilgi edindiğini ifade eden (f=13) katılımcılar da vardır. Bunlardan biri olan K107 düşüncesini “aslında sadece genel bir bakış attım. Öyle çok detaylı araştırıp bilgi almadım diyebilirim” sözleriyle ifade etmiştir. Bunun yanında K107 ile aynı görüşü paylaşan K36’da “yeteri kadar bilgi edinmedim. Biz kısmen diyelim” diyerek soruya cevap vermiştir.

Çocuk Gelişimcinin Çalıştığı Yerler Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimcinin çalıştığı yerler hakkındaki görüşleri şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4: Çocuk Gelişimcinin Çalıştığı Yerler Alt Teması ve Kod Haritası

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

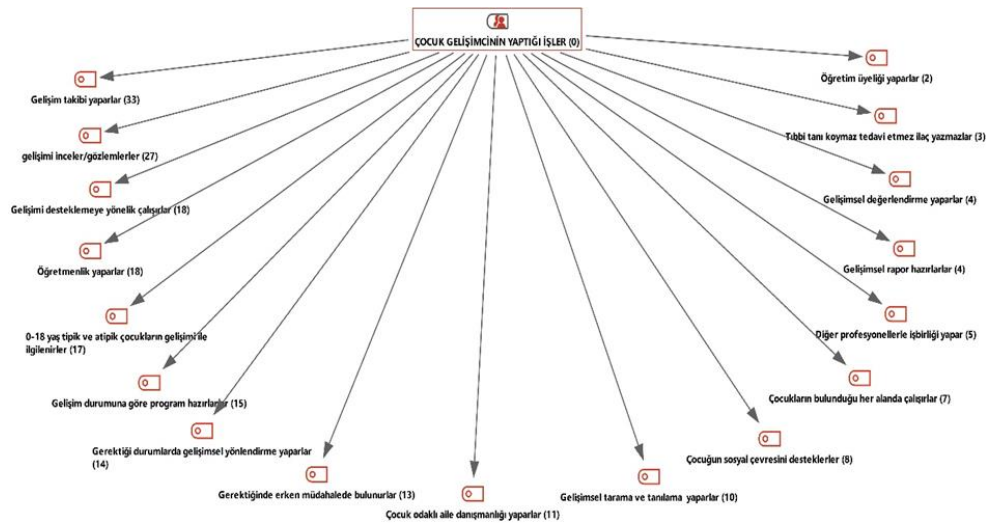
Şekil 4 incelendiğinde katılımcıların, çocuk gelişimcilerin çoğunlukla sağlık kurumları/hastaneler (f=126) ile eğitim kurumlarında (f=124) çalıştığını ifade ettikleri görülmüştür. Bu yerlerin yanında yine katılımcılar tarafından çocuk gelişimcilerin sırasıyla ASHB/Çocuk yuvaları (f=35), sosyal hizmet (f=33), özel eğitim okulları/rehabilitasyon merkezleri (f=27), adliyeler (f=24), emniyet müdürlüğü/karakollar (f=21), çocuğun olduğu her yer (f=19), cezaevi/ıslahevi (f=8), üniversiteler(f=4), Rehberlik Araştırma Merkezleri (f=2), göç idaresi müdürlüğü (f=1), aile danışmanlığı merkezleri (f=1) ve meslek edindirme merkezlerinde (f=1) çalıştıkları ifade edilmektedir.

Konuyla ilgili olarak K70 düşüncesini, “*çocuk gelişimcilerin hastanelerde, daha genel olarak sağlık kuruluşlarında çalıştığını duydum*” sözleriyle dile getirmiştir. Yine K18’de aynı şekilde “*artık her hastanede çocuk gelişimci var. Bazen aile sağlığı merkezlerinde de oluyor*” sözleriyle düşüncesini belirtmiştir. Çocuk gelişimcilerin sağlık kuruluşlarında çalıştığını düşünen katılımcılardan K20’de bunu “*Çocuk gelişimci başka yerlerde de çalışıyor. Ama öncelikle hastanede. Zaten çocuk gelişimci deyince ilk akla hastane geliyor.*” Sözleriyle açıklamıştır. Bunun yanında çocuk gelişimcilerin eğitim kurumlarında çalıştığını ifade eden katılımcılardan K54, bunu “*Tabi genel olarak Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda çalışıyorlar. Hep görüyoruz.*” Sözleriyle açıklamıştır. Bir başka katılımcı olan K10 ise, çocuk gelişiminin nerelerde çalıştığını “*Onları ben daha çok okul öncesi öğretmenliğinde ve meslek liselerinde bölüm öğretmeni olarak görüyorum*” şeklinde ifade etmektedir.

Bazı katılımcılar çocuk gelişimcilerin cezaevi/ıslahevlerinde çalıştığını ifade etmektedir. Bunlardan biri olan K41, “*Çocuk gelişimciler birçok yerde çalışıyorlar ancak aklıma ilk gelen yerlerden biri ıslahevleridir. En çok ihtiyaç orada bence.*” Sözleriyle düşüncesini açıklamıştır. Bununla birlikte bazı katılımcıların ise, çocuk gelişimcilerin ASHB’ye bağlı çocuk yuvalarında çalıştığını ifade ettiği görülmüştür. Bunlardan K14, “*Biz eskiden yetimhane deriz ya şimdi çocuk yuvaları oldu diye biliyorum. İşte oralarda çalışıyorlar.*” Sözleriyle düşüncelerini belirtmiştir.

Çocuk Gelişimcinin Yaptığı İşler Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimcinin yaptığı işler hakkındaki görüşleri şekil 5’te verilmiştir

Şekil 5: Çocuk Gelişimcinin Yaptığı İşler Alt Teması ve Kod Haritası

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

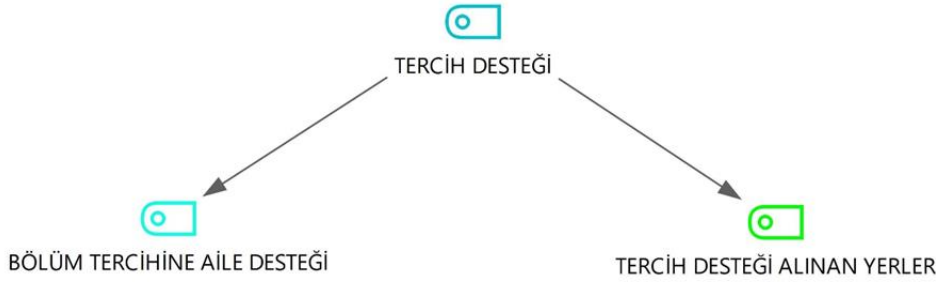
Şekil 5’te görüldüğü üzere katılımcılar çocuk gelişimcinin yaptığı işler konusunda oldukça farklı görüşlerde bulunmuştur. Bu görüşler sırasıyla; gelişim takibi yaparlar (f=33), gelişimi inceler/gözlemlerler (f=27), gelişimi desteklemeye yönelik çalışmalar (f=18), öğretmenlik yaparlar (f=18), 0-18 yaş tipik ve atipik çocukların gelişimi ile ilgilenirler (f=17), gelişim durumuna göre program hazırlarlar (f=15), gerektiği durumlarda gelişimsel yönlendirme yaparlar (f=14), gerektiğinde erken müdahalede bulunurlar (f=13), çocuk odaklı aile danışmanlığı yaparlar (f=11), gelişimsel tarama ve tanılama yaparlar (f=10), çocuğun sosyal çevresini desteklerler (f=8), çocukların bulunduğu her alanda çalışır (f=7), diğer profesyonellerle işbirliği yaparlar (f=5), gelişimsel rapor hazırlarlar (f=4), gelişimsel değerlendirme yaparlar (f=4), tıbbi tanı koymaz ilaç yazmazlar (f=3) ve öğretim üyeliği yaparlar (f=2) şeklindedir.

Bu konuda çocuk gelişimcilerin gelişim takibi yaptığını düşünen K97 bunu “*çocuk gelişimciler çocuğun her türlü gelişimi hakkında çalışma yapar ve gelişimlerini takip ederler*” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılardan K66’da K97 ile aynı düşüncededir ve bu düşüncesini “*Onların özellikle hastanede çalıştığı zaten biliyorum. Orada çocukların gelişimini gün gün yazarlar.*” Sözleriyle açıklamıştır. Bunun yanında çocuk gelişimcilerin gerektiğini

çocuklara erken müdahalede bulunduğu düşünen katılımcılardan K56 bu görüşünü “Çocuk gelişimciler, çocukta normal seyretmeyen durumlarda erkenden müdahalede bulunmaktadırlar.” Şeklinde belirtmiştir. Bunlarla birlikte çocuk gelişimcilerin çocuğun gelişimi için diğer profesyonellerle iş birliği içinde olduğunu düşünen K89 bu görüşünü “Çalıştıkları kurumda odağı çocuk olmak üzere diğer meslek profesyonelleri ile iş birliğine girip çocuğun yüksek yararını gözetirler” şeklinde açıklamıştır. Öte yandan bazı katılımcılar da çocuk gelişimcilerin öğretmenlik yaptığını ifade etmiştir. Bunlardan biri olan K39, “Liselerde çocuk gelişimi öğretmenliği yaparlar. Buradan okul öncesi öğretmenliğine de geçiş yapılabiliyor bildiğim kadarıyla.” Sözleriyle düşüncesini belirtmiştir.

Tercih Desteği

İçerik analizi sonucunda elde edilen “Tercih Desteği” teması ve altında yer alan alt temalar Şekil 6’da verilmiştir.

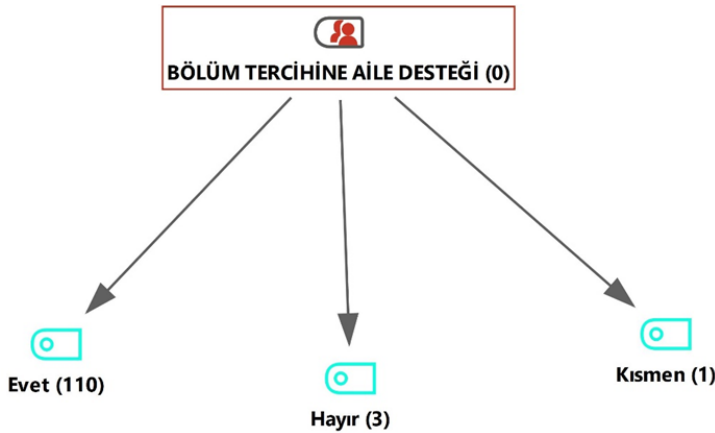
Şekil 6: Tercih Desteği Teması ve Alt Temaları

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 6’da da görüldüğü gibi Tercih Desteği teması, “Bölüm Tercihine Aile Desteği” ve “Tercih Desteği Alınan Yerler” olmak üzere iki alt temaya ayrılmıştır. Her bir alt temaya ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

Bölüm Tercihine Aile Desteği Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimi bölümü tercihine aile desteğine ait görüşleri şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7: Bölüm Tercihine Aile Desteği Alt Teması ve Kod Haritası

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

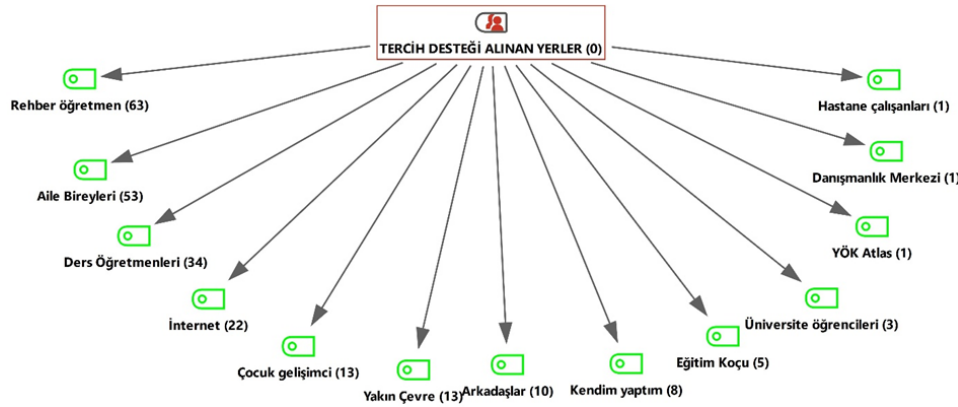
Şekil 7’de görüldüğü üzere katılımcıların tamamına yakınının ailesi (f=110) çocuklarının çocuk gelişimi bölümü tercihine destek vermiştir. Buna örnek olarak K114’ün görüşü şu şekildedir:

“Ben bu bölümü tercih edeceğimi söylediğimde hiç düşünmeden hem bizim için hem de senin için çok uygun bir bölüm dediler.”

Yine çocuk gelişimi bölümüne ailesinin destek olduğunu ifade eden K4’te bu düşüncesini “Ailem tercihlerimin hiçbirine karışmadı. Ne yazarsan yaz arkadayız dediler. Zaten sadece çocuk gelişimi yazmıştım.” Sözleriyle ifade etmiştir. K114 ve K4 gibi ailesinin desteğini gördüğünü ifade eden K73 “Ailem çocuk gelişiminin geleceği açık bir bölüm olduğunu düşündükleri için destekledi.” Şeklinde düşüncesini açıklamıştır. Öte yandan az da olsa bazı katılımcılar ailelerinin çocuklarının çocuk gelişimi bölümü tercihine destek vermediğini ifade etmiştir. Bu katılımcılardan biri olan K107, “Desteklemeyi bırakın, karşı bile geldiler. Çoluk çocukla ne işin var dediler” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Yine K79’da ailesinin bu bölümü tercihine destek olmadığını “yok, destek vermediler. Sanırım önemsiz, basit gördüler bölümümü” sözleriyle düşüncesini açıklamıştır.

Tercih Desteği Alınan Yerler Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin tercih yaparken destek aldıkları yerlere ilişkin görüşleri şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8: Tercih Desteği Alınan Yerler Alt Teması ve Kod Haritası

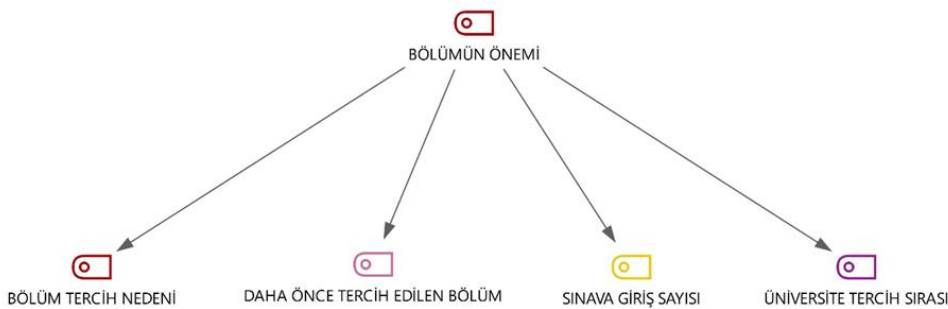
Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 8 incelendiğinde katılımcıların tercih yapma aşamalarında sırasıyla rehber öğretmenlerinden (f=63), aile bireylerinden (f=53), ders öğretmenlerinden (f=34), internetten (f=22), çocuk gelişimcilerden (f=13), yakın çevreden (f=13), arkadaşlarından (f=10), sadece kendilerinden (f=8), eğitim koçlarından (f=5), üniversite öğrencilerinden (f=3), YÖK Atlas’tan (f=1), danışmanlık merkezinden (f=1) ve hastane çalışanlarından (f=1) destek aldıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Konuyla ilgili olarak K1 tercih aşamasında nereden destek aldığını, “Ben öncelikle rehber öğretmenimden destek aldım. Onun önerileri bana çok yardımcı oldu.” şeklinde açıklamıştır. Rehber öğretmeninden destek aldığını belirten katılımcılardan biri olan K80 de bu konuda “Okulumuzdaki psikolojik danışmanlık ve rehberlik servisi öğretmenimizden yardım aldım.” şeklinde görüşünü belirtmiştir. K1 ve K80 gibi rehber öğretmen desteğine vurgu yapan katılımcılardan biri olan K88, “Tabi birçok kimseye danıştım. Görüş ve önerilerini aldım. Fakat öncelikle rehber öğretmenim. Onun dediği temel oluşturdu.” Diyerek düşüncesini dile getirmiştir. Diğer yandan bazı katılımcılar tercih aşamasında mesleğine devam eden bir çocuk gelişimciden destek aldıklarını ifade etmiştir. Örneğin K28, “Evime yakın bir hastaneye gittim ve orada bu işi yapan çocuk gelişimci ile görüştim. Sağ olsun bana çok yardımcı oldu.” şeklinde düşüncesini dile getirmiştir. Bunun yanında tercih aşamasında eğitim koçundan destek aldığını ifade eden katılımcılar da bulunmaktadır. Bu katılımcılar arasında bulunan K51 “malum artık sınav dönemi herkesin bir koçu oluyor. Ben de koçumdan destek aldım” sözleriyle düşüncesini belirtmiştir.

Bölümün Önemi

Yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen “Bölümün Önemi” teması ve altında yer alan alt temalar şekil 9’da verilmiştir.

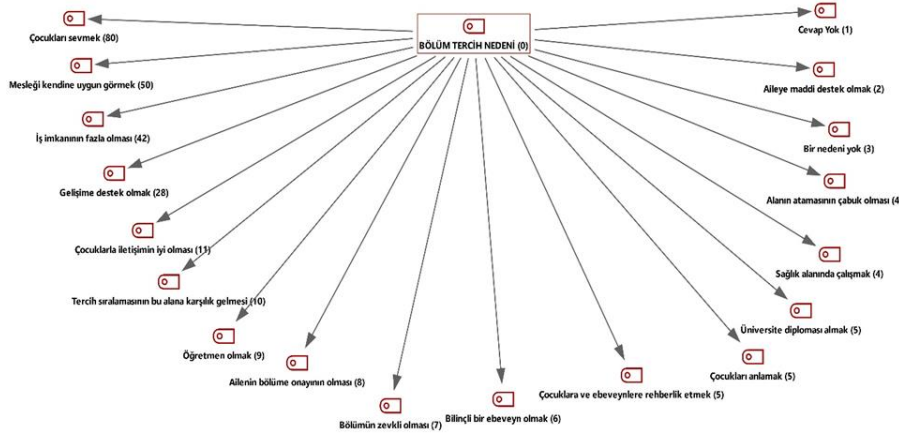
Şekil 9: Bölümün Önemi Teması ve Alt Temaları

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 9’da da görüldüğü gibi Bölümün Önemi teması, “Bölüm Tercih Nedeni”, “Daha Önce Tercih Edilen Bölüm”, “Sınava Giriş Sayısı” ve “Üniversite Tercih Sırası” olmak üzere dört alt temaya ayrılmıştır. Her bir alt temaya ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

Bölüm Tercih Nedeni Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimi bölümünü tercih nedenlerine ilişkin görüşleri şekil 10’da verilmiştir.

Şekil 10: Bölüm Tercih Nedeni Alt Teması ve Kod Haritası

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 10 incelendiğinde katılımcı öğrenciler çocuk gelişimi bölümünü tercih etme nedenlerini sırasıyla çocukları sevmek ($f=80$), mesleği kendine uygun görmek ($f=50$), iş imkanının fazla olması ($f=42$), gelişime destek olmak ($f=28$), çocuklarla iletişimlerinin iyi olması ($f=11$), tercih sıralamasının bu alana karşılık gelmesi ($f=10$), öğretmen olmak ($f=9$), ailenin bölüme onayının olması ($f=8$), bölümün zevkli olması ($f=7$), bilinçli bir ebeveyn olmayı istemek ($f=6$), çocuklara ve ebeveynlere rehberlik etmek ($f=5$), çocukları anlamak ($f=5$), üniversite diploması almak ($f=5$), sağlık alanında çalışmak ($f=4$), alanın atamasının çabuk olması ($f=4$), herhangi bir nedeninin olmaması ($f=3$) ve aileye destek olmak ($f=2$) olarak ifade etmişlerdir. Bir katılımcı ise bu soruya cevap vermemiştir.

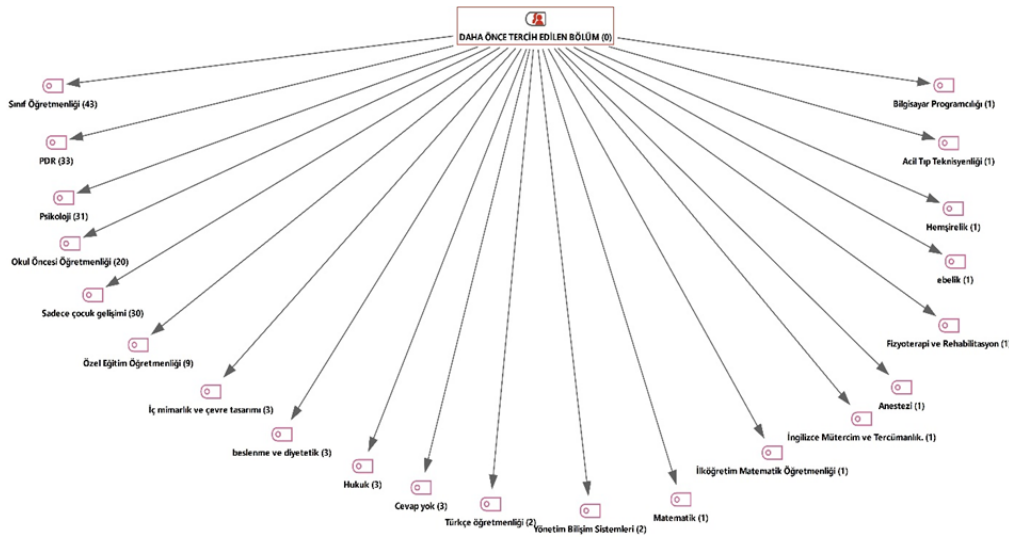
Örneğin K21 çocuk gelişimi bölümünü neden tercih ettiğini şu sözlerle açıklamaktadır:

“Çocuklar benim hassas noktam. Onlara karşı olan bu sonsuz sevgimden dolayı bu bölümü tercih ettim.”

Bununla birlikte K100’de bölüm tercih nedenini *“çocukları çok sevdiğim için bu bölümü tercih ettim. Başka da bir nedeni yok.”* Sözleriyle açıklamıştır. Yine çocukları sevdiği için bu bölümü tercih ettiğini söyleyen K11 bu düşüncesini *“Özellikle çocukları daha çok seviyorum ve onların eğitimine önem veriyorum. Bölümü tercih etmem de ilk ve en önemli sebep budur.”* Sözleriyle ifade etmiştir. Öte yandan bazı katılımcılar bölümün iş imkanının fazla olması nedeniyle bu bölümü tercih ettiklerini belirtmektedir. Bu katılımcılardan biri olan K95 bu düşüncesini *“Ben bu bölümün geleceği olduğuna inanıyorum. İş imkânı giderek artıyor. Bu da bizim iş bulma şansımızı arttıracak.”* Sözleriyle açıklamıştır. Bazı katılımcılar ise bu bölümü ileride bilinçli bir ebeveyn olmak istedikleri için tercih ettiklerini ifade etmiştir. Örneğin K59 *“İlerde anne olursam bilinçli olmak istiyorum. Madem bu bölümü tercih ediyorum hem kendime hem de çevreme faydalı olayım.”* Sözleriyle düşüncelerini dile getirmiştir. Diğer yandan bazı katılımcılar ise bir üniversiteye yerleşmek için bu bölümü tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu katılımcılardan olan K99 *“açıkta kalmak yerine en azından dört yıllık bir bölüme yerleşeyim dedim. Öyle yazdım bu bölümü.”* Sözleriyle bölümü neden tercih ettiğini açıklamıştır.

Daha Önce Tercih Edilen Bölüm Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimi bölümünden önce tercih ettikleri bölüme ilişkin görüşleri şekil 11’de verilmiştir.

Şekil 11: Daha Önce Tercih Edilen Bölüm Alt Teması ve Kod Haritası

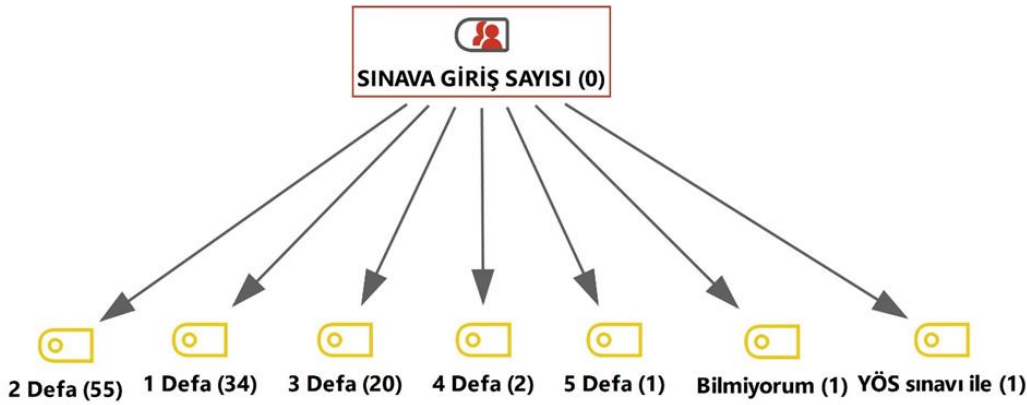
Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 11 incelendiğinde katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimi bölümünü tercih etmeden önce çoğunlukla sınıf öğretmenliği (f=43), Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (f=33), Psikoloji (f=31) ve Okul Öncesi Öğretmenliğini (f=20) tercih ettiklerini açıkladıkları görülmüştür. Katılımcıların tercih ettiklerini ifade ettiği bu bölümleri sırasıyla Özel Eğitim Öğretmenliği (f=9), İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı (f=3), Beslenme ve Diyetetik (f=3), Hukuk (f=3), Türkçe Öğretmenliği (f=2), Yönetim Bilişim Sistemleri (f=2), Matematik (f=1), İlköğretim Matematik Öğretmenliği (f=1), İngilizce Mütercim ve Tercümanlık (f=1), Anestezi (f=1), Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (f=1), Ebelik (f=1), Hemşirelik (f=1), Acil Tıp Teknisyenliği (f=1) ve Bilgisayar Programcılığı (f=1) bölümleri takip etmektedir. Bunların yanında bazı katılımcılar sadece çocuk gelişimi bölümünü (f=30) tercih ettiklerini ifade etmişler, bazı katılımcılar (f=3) ise bu soruya cevap vermemişlerdir.

Konuyla ilgili olarak K75 “Ben hem tercih sıralamamda hem de daha önceki sınava girişlerimde öncelikle sınıf öğretmenliğini yazmıştım.” Sözleriyle daha önce tercih ettiği bölümü açıklamıştır. Aynı şekilde K25’te “Sınıf öğretmenliği hep ilk tercihimdi. Onu da ataması çok diye yazıyordum. Önce sınıf öğretmenliği sonra çocuk gelişimi. Başka yok.” Sözleriyle düşüncesini dile getirmiştir. Öte yandan bazı katılımcılar da çocuk gelişimi bölümünü tercih etmeden önce psikoloji bölümünü tercih ettiğini ifade etmiştir. Örneğin K40 bu konuda “İlk başlarda sadece ama sadece psikoloji yazıyordum. Sonraki senelerde bunun arkasına çocuk gelişimini de ekledim. Kendimi çocuk gelişiminde buldum.” Şeklinde düşüncesini açıklamıştır. Bununla birlikte bazı katılımcılar da daha önce tercih ettikleri başka bir bölüm olmadığını, sadece çocuk gelişimini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Buna örnek olarak K65 “çocuk gelişimi ilk sırada yer alıyordu. Başka bir bölüm hiç düşünmedim de tercih de etmedim.” Diyerek çocuk gelişiminden başka bir bölüm tercih etmediğini ifade etmiştir. K65 ile aynı görüşü paylaşan K2 ise bu düşüncesini “Doğrusu daha önce hiçbir bölümü tercih etmedim. Sadece çocuk gelişimi yazdım. Çocukları çok seven biri olarak belki öğretmenlik de yazabilirdim. Ama gönlüm hep çocuk gelişiminden yanaydı.” Sözleriyle açıklamıştır. Diğer yandan bazı katılımcılar çocuk gelişimi bölümünü tercih etmeden önce Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünü tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Örneğin K61 bu konudaki düşüncesini “Başka bölümler de vardı. Fakat onları aşağı yazmıştım. Bir yandan çocuk gelişimi bir yandan PDR. Düşünürken PDR ağır bastı. Onu ilk yazdım.” Sözleriyle ifade etmiştir.

Sınava Giriş Sayısı Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin Yükseköğretim Kurumları Sınavına giriş sayısına ilişkin görüşleri şekil 12’de verilmiştir.

Şekil 12: Sınava Giriş Sayısı Alt Teması Ve Kod Haritası

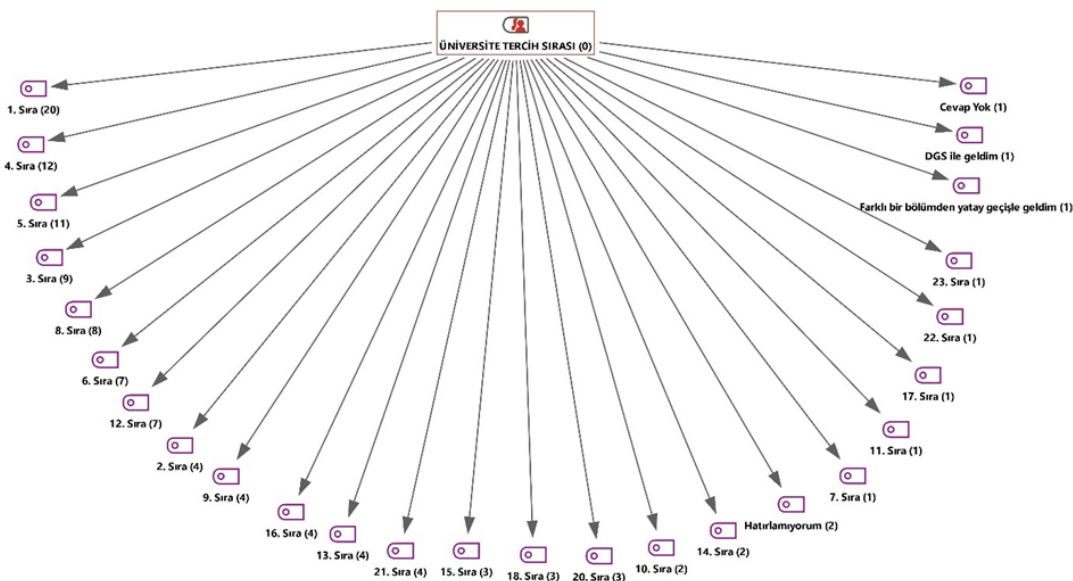
Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 12’de görüldüğü üzere katılımcıların çoğunluğu (f=55) çocuk gelişimi bölümüne yerleşene kadar olan sürede YKS sınavına 2 defa girmiştir. Bu sayıyı sırasıyla 1 defa (f=34), 3 defa (f=20), 4 defa (f=2) ve 5 defa (f=1) izlemektedir. Bununla birlikte katılımcılardan biri sınava kaç defa girdiğini hatırlamadığını, biri ise Yabancı Öğrenci Sınavı ile bu bölümü kazandığını ifade etmektedir.

Konuyla ilgili olarak K26 sınava kaç defa girdiğini “Çocuk gelişimini kazandığımda YKS sınavına 2 defa girmiştım. İlkinde kazanamadım. Fakat ikincide tutturdum.” şeklinde ifade etmiştir. Yine K111’de çocuk gelişimi bölümünü kaçınıcı girişte kazandığını, “Sınavın ikincisinde bu bölümü kazandım. İlkinde başka bir bölüm geldi fakat gitmedim.” Sözleriyle açıklamıştır. K57’de K26 ve K111 gibi çocuk gelişimi bölümünü kazanana kadar sınava kaç defa girdiğini “Bu bölümü birinci senemde de kazanıyordum. Ama Daha iyi bir üniversiteye gitmek için tercih etmedim. İkinci girişimde kazandım demeliyim sanırım.” Sözleriyle ifade etmiştir. Öte yandan bazı katılımcılar bu bölümü ilk girişinde kazandığını belirtmiştir. Bunlardan biri olan K9 bu durumu “Ben iyi çalışmışım. İyi bir üniversiteye gitmek istedim. Burayı yazdım ve ilk seferde kazandım.” şeklinde ifade etmiştir. Yine K32’de K9 gibi sınava sadece bir defa sınava girerek çocuk gelişimi bölümünü kazandığını “Aslında çok kaygılıydım. Ne yapıp edip bu sene kazanmalıyım dedim ve de ilk senemde kazandım.” şeklinde açıklamıştır. Bunlarla birlikte sadece bir katılımcı ise çocuk gelişimi bölümünü kazanana kadar sınava 5 defa girdiğini ifade etmiştir. K5 bununla ilgili olarak “İlk başlarda başka bir bölüm istiyordum. O olmadı. Çocuk gelişimi sonradan düşündüğüm bir bölüm oldu. Ona da ilgi duyunca çocuk gelişimini kazanmak için bayağı uğraştım. Ve beşinci girişte oldu.” Sözleriyle açıklamıştır.

Üniversite Tercih Sırası Alt Teması

Katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimini üniversite tercihlerinde kaçınıcı sıraya yerleştirdiğine ilişkin görüşleri şekil 13’te verilmiştir.

Şekil 13: Üniversite Tercih Sırası Alt Teması ve Kod Haritası

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Şekil 13'te görüldüğü üzere katılımcı öğrencilerin çoğunluğu çocuk gelişimi bölümünü üniversite tercihlerinde birinci sıraya (f=20) yerleştirdiğini ifade etmiştir. Bunu sırasıyla 4. Sıra (f=12), 5. Sıra (f=11), 3. Sıra (f=9), 8. Sıra (f=8), 6. Sıra (f=7), 12. Sıra (f=7), 2. Sıra (f=4), 9. Sıra (f=4), 16. Sıra (f=4), 13. Sıra (f=4), 21. Sıra (f=4), 15. Sıra (f=3), 18. Sıra (f=3), 20. Sıra (f=3), 10. Sıra (f=2), 14. Sıra (f=2), 7. Sıra (f=1), 11. Sıra (f=1), 17. Sıra (f=1), 22. Sıra (f=1) ve 23. Sıra (f=1) izlemiştir. Bununla birlikte iki katılımcı çocuk gelişimi bölümünü kaçınıcı sıraya yerleştirdiğini hatırlamadığını, bir katılımcı farklı bir bölümden yatay geçişle geldiğini ve bir katılımcı DGS ile geçiş yaptığını ifade etmiştir. Ayrıca bir katılımcı da bu soruya cevap vermemiştir.

Konuyla ilgili olarak K49 çocuk gelişimini kaçınıcı sıraya yerleştirdiğini “*Zaten ilk dört tercihim çocuk gelişimiydi. Ben ilk sıraya koydum diyeyim.*” Şeklinde açıklamıştır. Yine K7’de K49 gibi çocuk gelişimini tercihlerde ilk sıraya yerleştirdiğini “*ilk sıraya koydum. Başka bölümler de vardı. Onlar daha aşağılardaydı.*” Diyerek belirtmiştir. Diğer yandan bazı katılımcılar çocuk gelişimini 4. Sıraya koyduğunu ifade etmektedir. Bunlardan biri olan K45 “*ilk üç tercihim başka bölümdü. Ben ne olur ne olmaz diyerek çocuk gelişimini dördüncü sıraya yazdım.*” Sözleryle çocuk gelişimini kaçınıcı sıraya yerleştirdiğini ifade etmiştir. Az sayıda katılımcı ise çocuk gelişimini 15. Sıraya yerleştirdiğini ifade etmiştir. Yine bunlardan biri olan K94 bu durumu “*Ben ortaya yani 15. Sıraya koymaya çalıştım. Buradaki amacım bir baraj görev görmesiydi. Çok şükür orada kaldı.*” Sözleryle açıklamıştır. Bunlarla birlikte bir katılımcı da çocuk gelişimi bölümünü YKS tercihlerinde en sondan bir önceye yerleştirmiştir. Bölümü 23. Sıraya yerleştirdiğini ifade eden K109 “*Yani benim puanı çok daha iyiydi. Ne olur ne olmaz anesteziyle çocuk gelişimini de yazayım da boşta kalmayayım dedim. O yüzden çocuk gelişimini 23’e anesteziyi de 24’e yazdım.*” Diyerek düşüncelerini belirtmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada çocuk gelişimi lisans bölümünü tercih eden katılımcıların bölüm tercih nedenleri; çocuk gelişimi bölümüne ilişkin bilgileri, tercih sürecinde aldıkları tercih desteği ve bölüme verdikleri önem başlıklarıyla çok boyutlu olarak derinlemesine incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen ilk bulguda; katılımcıların çocuk gelişimciyi çoğunlukla 0-18 yaş çocuklarını inceleyen ve gözlemleyen, çocukların gelişimini takip eden, 0-18 yaş çocukların gelişimine destek olan, çocuk gelişimi lisans bölümünden mezun olan ve 0-18 yaş çocuklarıyla ilgilenen kişiler olarak tanımladıkları görülmüştür. Bunun yanında yine katılımcıların çocuk gelişimciyi az oranda; 0-18 yaş çocuklara destek programı sağlayan, çocuk için çocuğun sosyal çevresiyle iletişime geçen, 0-18 yaş çocukların gelişimsel tarama ve değerlendirmesini yapan, çocukların eğitimine destek olan, çocuklara tıbbi tanı koymayan, çocuğun problemlerini fark eden, çocuğu ilgili birimlere yönlendiren, çocuk için diğer bilim dallarıyla birlikte çalışan, dört yıllık lisans eğitimi alan, 0-18 yaş grubu için rapor hazırlayan ve çocuk psikoloğu olmayan kişi olarak tanımladığı belirlenmiştir. Bunun yanında yine araştırma sonucunda katılımcıların çoğunluğunun üniversiteye başlamadan önce alan hakkında bilgi edindiğini ifade ettiği görülmüştür. Gelişimsel Çocuk Nörolojisi Derneği (2016), üniversitelerin çocuk gelişimi alanında eğitim veren fakülte ve yüksekokullarından mezun olanları çocuk gelişimci olarak tanımlamıştır. Derneğe göre 0-18 yaş arası çocuklar için sağlıklı ve elverişli bir ortam yaratmak, onların genel yaşam kalitelerini yükseltmek çocuk gelişimcilerin birincil amacıdır. Bu açıdan çocuk gelişimciler, doğumdan ergenliğe kadar çocuk sağlığını ve gelişimini izleyen, çocuğa, aileye, topluma ve diğer paydaşlara hitap eden, destekleyici ve gelişimsel programlarla çocuklara fayda sağlayan profesyonellerdir. Bu görüş ile araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde, katılımcıların üniversite eğitime başlamadan önce alan hakkında bilgi edindikleri ve bu bilgilerin çocuk gelişimini bilinçli bir şekilde tanımlamalarına katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırmada katılımcıların; çocuk gelişimcilerin çoğunlukla sağlık kurumları/hastaneler ile eğitim kurumlarında çalıştığını ifade ettikleri görülmüştür. Bu yerlerin yanında yine katılımcılar tarafından çocuk gelişimcilerin sırasıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı çocuk yuvalarında, sosyal hizmet birimlerinde, özel eğitim okulları/rehabilitasyon merkezlerinde, adliyelerde, emniyet müdürlüğü/karakollarda, çocuğun olduğu her yerde, cezaevi/ıslahevlerinde, üniversitelerde, Rehberlik Araştırma Merkezlerinde, göç idaresi müdürlüklerinde, aile danışmanlığı merkezlerinde ve meslek edindirme merkezlerinde çalıştıklarını ifade ettiği görülmüştür. Bu konuda Tercan ve Yıldız Bıçakçı (2016), çocuk gelişimcilerin; hastanelerde, sosyal hizmet kuruluşlarında, aile ve danışma merkezlerinde, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde kreşler vb. eğitim ve bakım kurumlarında görev yapabildiklerini ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında katılımcıların; çocuk gelişimcilerin çalıştıkları yerlerle ilgili yeterince bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Öte yandan geçmişte çocuk gelişimi bölümü, mezun sayısı ve istihdamı yetersiz olduğu için daha az tanınırken, günümüzde üniversitelerde bölüm-mezun sayısının artması ve istihdam olanaklarının çoğalmasıyla tanınırlığı da oldukça artmıştır. Örneğin Ocak 2020 itibarıyla Sağlık Bakanlığına bağlı çalışan çocuk gelişimcilerin sayısının 665’e ulaştığı ifade edilebilir. Bu sayı her geçen gün artmaya devam etmektedir (Doğan Keskin & Bayhan, 2020). Yine Millî Eğitim Bakanlığına 2018 yılında 45 çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni ataması yapılmışken bu sayı 2019’da 84’e yükselmiştir (ÇGE İstatistik, 2020).

Buradan hareketle çocuk gelişimcilerin istihdam olanaklarının artmasının, kamuoyunda tanınırlığını arttırdığı, bunun sonucu olarak ta katılımcıların bu konuda bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulguda katılımcılar çocuk gelişimcinin yaptığı işler konusunda oldukça farklı görüşlerde bulunmuştur. Katılımcılara göre çocuk gelişimciler çoğunlukla, gelişim takibi yapmakta, gelişimi gözlemlemekte, gelişimi desteklemeye yönelik çalışmakta, öğretmenlik yapmakta, 0-18 yaş tipik ve atipik çocukların gelişimi ile ilgilenmekte, gelişim durumuna göre program hazırlamakta, gerektiği durumlarda gelişimsel yönlendirme yapmakta, gerektiğinde erken müdahalede bulunmakta, çocuk odaklı aile danışmanlığı yapmakta, gelişimsel tarama ve tanılama yapmaktadırlar. Daha az katılımcıya göre ise çocuk gelişimciler, çocuğun sosyal çevresini desteklemekte, çocukların bulunduğu her alanda çalışmakta, diğer profesyonellerle iş birliği yapmakta, gelişimsel rapor hazırlamakta, gelişimsel değerlendirme yapmakta, tıbbi tanı koymayıp ilaç yazmamakta ve öğretim üyeliği yapmaktadırlar. Sümer Aydın (2023)'a göre çocuk gelişimcisi, 0-18 yaş arası normal gelişim gösteren, özel gereksinime ihtiyacı olan, dezavantajlı gruplarda yer alan her gruptan çocuğun gelişimsel değerlendirmelerini ve takiplerini yapan, aynı zamanda bakım verenlere, ebeveynlere, eğitimcilere gerekli rehberlik ve danışmanlık hizmeti sağlayan meslek grubudur. Yine ÇUÇEP (2016)'e göre, çocuk gelişimciler; 0-18 yaş arası çocukları, tipik veya atipik gelişimlerinden bağımsız olarak değerlendirmekte, desteklemekte ve takip etmektedir. Ailelere, çocuklarla çalışan profesyonellere, kurum ve kuruluşlara danışmanlık hizmetleri sunarken, çocukların gelişimini değerlendirmek ve desteklemek için özel programlar tasarlamaktadırlar. Çocuk gelişimcilerin uzmanlıkları, diğerlerinin yanı sıra sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler dâhil olmak üzere birçok sektörü kapsamaktadır. Bu görüşlere dayanılarak katılımcıların, çocuk gelişimcilerin yaptıkları işlerle ilgili yeterince bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Katılımcıların bu konuda bilgi sahibi olmalarında kitle iletişim araçlarının rolü olduğu düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguda katılımcıların tamamına yakını, ailelerinin, çocuklarının çocuk gelişimi bölümü tercihine destek verdiğini ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak literatür incelendiğinde bu bulguyu destekleyen araştırmalara rastlanılmıştır. Örneğin İçigen ve Geçgin (2021), Gastronomi ve Mutfak Sanatları öğrencilerinin kariyer seçimlerini etkileyen faktörler üzerine bir çalışma yürütmüş ve ailelerin, çocuklarının kariyer yollarında doğrudan yönlendirmede bulunmaktan ziyade destekleyici bir rol oynadığını tespit etmiştir. Öte yandan araştırmanın bu bulgusundan farklı sonuçlar da karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Şaşmaz (2012), Kız Teknik ve Meslek Liselerinde okuyan öğrencilerin çocuk gelişimi bölümünü tercih nedenlerini incelediği araştırmasında, araştırmaya katılan 348 öğrenciden sadece 137'sinin ailelerinin bu bölümü desteklediği sonucuna ulaşmıştır. Ebeveynlerin eğitim durumu, çocuklarının kariyer gelişim sürecinde çocuklarına sağladıkları desteğin düzeyinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Güneş, 2015). Bu nedenle katılımcıların ailelerinin bilinçli ailelerden oluşmasının, çocuklarının çocuk gelişimi bölümü tercihlerini etkilediği söylenebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen başka bir bulguda ise katılımcıların tercih yapma aşamalarında çoğunlukla rehber öğretmenlerinden, aile bireylerinden, ders öğretmenlerinden, internetten, çocuk gelişimcilerden, yakın çevreden ve arkadaşlarından destek aldıklarını ifade ettiği görülmüştür. Az sayıda katılımcının ise tercihlerini sadece kendi yaptığını ifade ettiği, daha az sayıda katılımcının da bu konuda eğitim koçlarından, üniversite öğrencilerinden, YÖK Atlas'tan, danışmanlık merkezinden ve hastane çalışanlarından destek aldıklarını ifade ettiği görülmektedir. Konuyla ilgili olarak Aydemir (2018)'in üniversite öğrencilerinin meslek tercihlerini belirleyen faktörleri incelediği araştırmasında, öğrencilerin bölüm tercihlerine en büyük etkiyi dolayısıyla desteği aileden, takiben öğretmenlerden ve son olarak akraba ve yakın arkadaş çevresinden aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan Alkan (2014) tarafından yapılan bir araştırmada öğrencilerin tercih edecekleri bölümleri tanımak için en fazla dersane rehber öğretmenlerinden, üniversite-bölüm internet sayfalarından ve ÖSYM kılavuzundan bilgi aldıkları bulunmuştur. Ergenlikte, anne-babalar, gençlerin kariyer seçimindeki en önemli ortaklarıdır (Tynkkynen, Nurmi & Salmelo-Aro, 2010). Bu açıdan aileler çocuklarının ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendilerine en uygun mesleği seçmelerinde yol gösterici olmaktadır. Bunun yanında okullarda ve dersane/kurs merkezlerinde görev yapan rehber öğretmenlerin, giderek artan meslek seçimi ve kariyer danışmanlığı ihtiyacında, sıklıkla başvurulacak birer kaynak olduğu bilinmektedir. Tüm bu nedenlerle katılımcıların büyük çoğunluğu tercih sürecinde öncelikle rehber öğretmenlerinden ve ardından ailelerinden destek aldıklarını ifade etmiştir.

Araştırmadan elde edilen bir başka bulguda ise katılımcı öğrenciler çocuk gelişimi bölümünü tercih etme nedenlerini çoğunlukla; çocukları sevmek, mesleği kendine uygun görmek, iş imkânının fazla olması, gelişime destek olmayı isteme, çocuklarla iletişimlerinin iyi olması, tercih sıralamasının bu alana karşılık gelmesi olarak ifade etmişlerdir. Bunun yanında katılımcılar bölüm tercih nedenini daha az oranda; öğretmen olmak, ailenin bölüme onayının olması, bölümün zevkli olması, bilinçli bir ebeveyn olmayı istemek, çocuklara ve ebeveynlere rehberlik etmek, çocukları anlamak, üniversite diploması almak, sağlık alanında çalışmak, alanın atamasının çabuk olması ve aileye destek olmak olarak ifade etmişlerdir. Ayrıca üç katılımcı bu bölümü tercih etmek için herhangi

bir nedeninin olmadığını belirtmiş, bir katılımcı ise bu soruya cevap vermemiştir. Konuyla ilgili olarak Saracaloğlu, Ülkü ve Gözel (2020), çocuk gelişimi programı öğrencilerinin çocuk kavramını anlamaları üzerine bir çalışma yapmışlardır. Araştırma sonuçları, katılımcıların çocukları sevdiklerini ve bu programı ideal kariyerlerine giden ilk adım olarak gördüklerini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca sonuçlar katılımcıların bu meslekte başarılı olabileceklerine inandıklarını ve bunu bir işten çok bir hobi olarak gördüklerini de göstermiştir. Nihayetinde, katılımcılar bu mesleği sadece puanlar veya iş fırsatları için değil, sırf zevk için sürdürmeyi arzuladıklarını da ifade etmişlerdir.

Aynı şekilde Gül Can vd. (2021) tarafından yapılan ve çocuk gelişimi programına devam eden öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelendiği çalışmada, katılımcı öğrencilerin bölümü seçme nedenlerinin çoğunlukla mesleğe ilgi duymak olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Daha az sayıda öğrenci ise bu bölümü rastgele tercih ettiğini, bazıları iş bulma imkânının fazla olduğu için tercih ettiğini, daha az sayıda öğrenci de bu bölümü aldığı sınav puanının bu bölüme karşılık gelmesinden dolayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Özellikle çocukla çalışılan meslek grupları sabır ve sevgi gerektirdiğinden, seçilen bölüme ilgi duyulması önemli bir durumdur. Ayrıca bölüme ilgi duymanın ve çocukların gelişimine destek olmayı istemenin altında yatan sebebin çocuk sevme düzeyinin yüksek olması olduğuna inanılmaktadır. Öte yandan çocuk gelişimi alanında istihdamın giderek artıyor olmasının da katılımcıların bölümü tercih etmelerine bir neden oluşturduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguda, katılımcı öğrencilerin çocuk gelişimi bölümünü tercih etmeden önce çoğunlukla sınıf öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Psikoloji ve Okul Öncesi Öğretmenliğini tercih ettiklerini açıkladıkları görülmüştür. Katılımcıların tercih ettiklerini ifade ettiği bu bölümleri sırasıyla Özel Eğitim Öğretmenliği, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, Beslenme ve Diyetetik, Hukuk, Türkçe Öğretmenliği, Yönetim Bilişim Sistemleri, Matematik, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık, Anestezi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Ebelik, Hemşirelik, Acil Tıp Teknisyenliği ve Bilgisayar Programcılığı bölümleri takip etmektedir. Bunların yanında bazı katılımcılar sadece çocuk gelişimi bölümünü tercih ettiklerini ifade etmişler, bazı katılımcılar ise bu soruya cevap vermemişlerdir. Çocuk gelişiminin tarihsel süreçte bir bilim dalı olarak yer alması psikoloji alanındaki ilerlemelerle başlamaktadır (Clarke, 2004). Dolayısıyla çocuk gelişimi, psikoloji ve psikolojik danışmanlık ile yakın ilişki içindedir. Bu nedenle katılımcıların çocuk gelişiminden önce yine bu alanları tercih etmelerinin, çocuk psikolojisi ile ilgilenme isteğinden kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca katılımcıların sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği ve özel eğitim öğretmenliği gibi çocukların eğitimiyle ilgilenen bölümleri tercih etme düşüncesi, katılımcıların yine çocukla ilgili bir bölüm tercih etmeyi düşündüklerini göstermektedir. Zira öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, eğitim sürecinde çocuk gelişimi ve psikolojisi derslerini de almaktadır (YÖK, 2023b; 2023c; 2023d). Sonuç olarak katılımcıların çocuk gelişimi bölümünden önce tercih ettiği bölümler, çocuk gelişimi bölümüyle alakalı bölümlerdir. Bir diğer yandan araştırmanın yukarıda bahsedilen bir diğer bulgusunda katılımcıların çocukları sevdikleri için bu bölümü tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çocukları seven ve onlara ilgi duyan bireyler, onları daha yakından tanımak için çocukla ilgili bölümleri tercih edecektir.

Araştırmada katılımcıların çoğunluğu çocuk gelişimi bölümüne yerleşene kadar olan sürede YKS sınavına iki defa girmiştir. Bu sayıyı sırasıyla bir defa, üç defa, dört defa ve beş defa izlemektedir. Bununla birlikte katılımcılardan biri sınava kaç defa girdiğini hatırlamadığını, biri ise Yabancı Öğrenci Sınavı ile bu bölümü kazandığını ifade etmektedir. Ayrıca araştırmadan elde edilen son bulguda, katılımcı öğrencilerin çoğunluğu, çocuk gelişimi bölümünü üniversite tercihlerinde birinci sıraya yerleştirdiğini ifade etmiştir. Bunu sırasıyla dördüncü sıra, beşinci sıra, üçüncü sıra, sekizinci sıra, altıncı sıra, on ikinci sıra, ikinci sıra, dokuzuncu sıra, on altıncı sıra, on üçüncü sıra, yirmi birinci sıra, on beşinci sıra, on sekizinci sıra, yirminci sıra, onuncu sıra, on dördüncü sıra, yedinci sıra, on birinci sıra, on yedinci sıra, yirmi ikinci sıra ve yirmi üçüncü sıra izlemiştir. Bununla birlikte iki katılımcı çocuk gelişimi bölümünü kaçınıcı sıraya yerleştirdiğini hatırlamadığını, bir katılımcı farklı bir bölümden yatay geçişle geldiğini ve bir katılımcı DGS ile geçiş yaptığını ifade etmiştir. Ayrıca bir katılımcı da bu soruya cevap vermemiştir. Bu sonuçlar katılımcıların çocuk gelişimi bölümünü tercih etmekteki kararlılığını göstermektedir. Sarıkaya ve Khorshid'in (2009) araştırmasında, öğrencilerin üniversiteye yerleşme tercih sıralamasını yaparken 1. ve 6. tercihleri arasına en çok istedikleri ve hakkında olumlu düşüncelere sahip oldukları meslekleri yazdıklarını, 13- ve 18. tercihler arasına başkalarının önerdikleri meslekleri, 19. ve 24. tercihler arasına da herhangi bir mesleğe girmek, açıkta kalmamak için meslek adları yazdıklarını, çaresizlik duyguları yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer yandan Kaytez ve Mutlu (2019)'un çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerini sosyodemografik değişkenler açısından inceledikleri araştırmanın sonucunda çocuk gelişimi bölümünü yeniden seçme şansım olsa yine aynı bölümü seçerdim diyen öğrencilerin sayısı oldukça yüksek bulunmuştur. Araştırmaya alınan öğrencilerin seçme şansları olsa yine aynı bölümü tercih etmek istemeleri, alana ilişkin tutarlı olduklarını göstermektedir.

Araştırma sonuçlarında görüldüğü üzere, çocuk gelişimi bölümüne kayıt yaptıran öğrencilerin temel motivasyonu çocuklara olan sevgileridir. Bununla bağlantılı olarak öğrencilerin çoğunun olumlu duygularla ve bölüm hakkında bilgi sahibi olarak bölümü tercih ettiği görülmüştür. Bu bilgi, öğrencilerin hazır bulunuşluklarını, profesyonel tutumlarını ve alana yönelik eğilimlerini değerlendirerek öğretim programını geliştirmek için kullanılabilir. Ayrıca çocuk gelişimi alanının niteliklerine sahip olmayan öğrencilere meslek sevgisi ve empati aşılacak için seminerler vb. çeşitli etkinlikler düzenlenebilir. Son olarak öğretim kalitesini artırmak için, öğretim elemanları düzenli olarak yeterliliklerini değerlendirebilir ve kendilerini sürekli geliştirmeye olanak sağlayan hizmet içi eğitim fırsatlarına katılmaya teşvik edilebilir.

KAYNAKÇA

- Aksu, D. (2019), Kurumsal Politikanın İşe Yabancılaşma Üzerindeki Etkisi: Isparta İli PTT Çalışanları Üzerinden Nitel Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta.
- Alkan, N. (2014). Üniversite adaylarının bölüm tercihleri: Bir kariyer araştırma yöntemi olarak bölüm tanıtımları. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(41).
- Aydemir, L. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Tercihlerini Belirleyen Faktörlere Yönelik Bir İnceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (5), 713-723. DOI:10.18506/anemon.378084
- Bacanlı, F., & Aslan, A. M. (2020). Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Lisans Programı Öğrencilerinin Bu Programı Tercih Nedenlerinin İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(28), 929-961.
- Clarke, J. (2004). *Inter-Disciplinary perspective: histories of childhood*. In: D. Wyse (Eds). *Childhood Studies: An Introduction* (pp. 83-88). Blackwell Publishing Ltd.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Siyasal Kitabevi. Ankara.
- Çayır M. Y. & Sarıtaş, M. T. (2017), "Nitel Veri Analizinde Bilgisayar Kullanımı: Bir Betimsel İçerik Analizi (2011-2016)", *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 11(2), ss.526.
- ÇGE İSTATİSTİK, (2020). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Branşına Ait Atama İstatistik Bilgileri <https://www.mebhaberleri.com/taban-puanlar/meb/cocuk-gelisimi-ve-egitimi-ogretmenligi-taban-puanlari/4936> (Erişim Tarihi: 05.03.2023).
- ÇUÇEP (2016). Çocuk gelişimi ulusal çekirdek eğitim programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Ulusal-cekirdek-egitimi-programlari/cocuk_gelisimi_cekirdek_egitim_programi.pdf (Erişim Tarihi: 05.03.2023).
- Diñç, A. Cangöl, E. & Söğüt, S. (2017). Ebelik öğrencilerinin mesleki tercih hakkında düşünceleri. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 15-23.
- Doğan, A. & Baykoç, N. (2015). Türkiye'de bulunan üniversitelerin lisans programlarının çocuk gelişimi açısından incelenmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2), 425-432.
- Erlandson, D.A. Harris, E.L. Skipper, B. L. ve Allen, S. T. (1993). *Doing naturalistic inquiry: A guide to methods*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Gelişimsel Çocuk Nörolojisi Derneği (2016) <http://www.gcn.org.tr> adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi: 27.02.2023).
- Gül Can, F. Gülbetkin, E. Güdücü Tüfekçi F. & Tunç, Y. (2021). Çocuk gelişimi programına devam eden öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi: Ağrı örneği. *ADYÜ Sağlık Bilimleri Dergisi* 7(3): 269-276. DOI: <https://doi.org/10.30569/adiyamansaglik.901130>
- Gülen, S. (2020). Çocuk gelişimi okuyan bireyin sahip olmak istediği meslek ve tercihlerinin nedenleri ile beraber incelenmesi, *Turkish Studies-Education*, 15(3), 1893-1906. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41996>
- Güneş, A. (2015). Kariyere ilişkin ebeveyn desteği ölçeği'nin Türkçeye uyarlaması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hacettepe Üniversitesi (2023). Çocuk gelişimi bölümü tarihçe. <http://www.cge.hacettepe.edu.tr/tr/menu/tarihce-17> adresinden elde edildi. (Erişim Tarihi: 20.02.2023).

İçigen, M. & Geçgin, E. (2021). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencilerinin meslek seçimlerinde etkili olan aile ve yakın çevre faktörlerinin incelenmesi. *İBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (9) , 391-414 . DOI: 10.21733/ibad.839391

Karabulut, R., Türksoy, E., Arslan, A. & Ulaş, Ş. (2020). Çocuk Gelişimcilerin Meslek Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 6(13), 128-144

Karaman, A. Metin, A.E. & Güven, Ş. (2017) Ormancılık ve orman ürünleri programını tercih eden öğrencilerin gerekçelerinin ve kariyer planlarının araştırılması: Uşak Üniversitesi örneği. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 859-872.

Kaytez, N. & Mutlu, S. (2019). Çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeylerinin sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi (lise örneği). *2nd International Conference On Language, Education And Culture (Iclec)* 27-29 June 2019 – İstanbul, 27, 318.

Kerigan, B. Erkan, N. S. Elkin, N. & Barut, A. Y. (2021). İstanbul Gelişim Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü Öğrencilerine Ait Profil Araştırması. *EJER Congress 2021*, 57. Aksaray Üniversitesi, Türkiye.

Korkut Owen, F. Kepir, D.D. Özdemir, S., Ulaş, Ö., & Yılmaz, O., (2012). Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151.

Kuzgun, Y. (2004). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ÖSYM, (2022). YKS yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu. <https://www.osym.gov.tr/TR,23885/2022-yuksekogretim-kurumlari-sinavi-yks-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> (Erişim Tarihi: 24.02.2023).

Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Pegem Akademi.

Savickas, M. L. (1991). The meaning of work and love: career issues and interventions. *Career Development Quarterly*, 39, 315-324.

Sezgin, E., & Akalın, B. (2020). Çocuk Gelişimi Lisans Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri ile Mesleğe Bakış Açıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(5), 3691-3714.

Sümer Aydın, S. (2023). *Çocuk Gelişimci*. Disiplinlerarası Çocuk Hakları Ansiklopedisi içinde. (Mamur Işıkcı Y., Çalış, N. Ve Dirikoç A. Ed.) sf. 91-96

Şaşmaz, Z. (2012). Kız teknik ve meslek liselerinde okuyan öğrencilerin çocuk gelişimi bölümünü tercih nedenleri (İstanbul ili Anadolu yakası örneği). Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Taştepe, T., & Köksal Akyol, A. (2014). Hastanelerde görev yapan çocuk gelişimcilerin çalışma ortamları ile mesleklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 29-54.

Tercan, H., & Yıldız Bıçakçı, M. (2016). Sağlık bilimlerinde transdisipliner yaklaşım içerisinde çocuk gelişimcinin rolü. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 157-168.

Saracaloğlu, A., Ülkü, H. H., & Gözel, Ü. (2020). Çocuk kavramının çocuk gelişimi programı öğrencileri gözünden incelenmesi. *Turkish Studies*, 15(3), 2173-2189.

Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.

Tynkkynen, L., Nurmi, J. E. & Salmela-Aro, K. (2010). Career goal-related social ties during two educational transitions: Antecedents and consequences. *Journal of Vocational Behavior*, 76(3), 448-457.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksek Öğretim Kurumu YÖK, (2023a). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. <https://istatistik.yok.gov.tr> (Erişim tarihi: 07.03.2023).

Yüksek Öğretim Kurumu YÖK (2023b). https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Okul_Oncesi_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf (Erişim tarihi: 07.03.2023).

Yüksek Öğretim Kurumu YÖK (2023c).
https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Sinif_Ogretmenligi_Lisans_Programi09042019.pdf (Erişim tarihi: 07.02.2023).

Yüksek Öğretim Kurumu YÖK (2023d).
https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Ozel_Egitim_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf (Erişim tarihi: 07.03.2023).

Zengin, B. & Uzut, İ. (2017) Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen nedenler: İstanbul vakıf üniversiteleri örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 16-30.